

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Laksefjorden bieggafápmorusttet

Boazodoalu čielggadanprográmma

Nu go NČE (NVE) lea mearridan 25.6.2025

Dát dokumeanta, mas leat boazodoallo-fáttá čielggadangáibádusat, lea lasáhus daid eará fáttáid čielggadanprográmmaide mat leat mearriduvvon 25.4.2025. Oppalaš prográmmaid čuovvovaš kapihttalat gustojit maidái boazodoalločielggademiide:

- Kapihtal 1: Doaibmabiju ákkastallan
- Kapihtal 2: Doaibmabiju čilgehus
- Kapihtal 3: Váikkuhusčielggademiid oppalaš gáibádusat. Oppalaš gáibádusat gustojit minddar go leat dárkileappot spesifiserejuvvon dán dokumeanttas. Spiehkastemiid oktavuodas lea «boazodoalu čielggadanprográmma» mii gusto.

Čoavddasánit	Kártema ja čielggadeami gáibádusat	Metoda ja ovdanbuktima spesifiseren
Mielváikkuheapmi	– Doaibmaálggaheaddji galgá ásahit vuogádatlaš ovttasbarggu boazoealáhusain váikkuhusčielggademiid oktavuodas. Dát mielddisbuktá ahte doaibmaálggaheaddji árrat váldá oktavuoda guoskevaš boazodoallobeliiguin, ja lámčá dili njuolgo gulahallamii sin ja fágačielggadeddjiid gaska. – Guoskevaš boazodoallobearit galget oažžut duohta vejolašvuoda oassálastit čielggadanbarggus. Gulahallama, áigegeavaheami ja áigemeiid doallama bargovuohki čoahkkimiid, diđoštallamiid ja kvalitehtasihkkarastimiid oktavuodas galgá čielggaduvvot guoskevaš boazodoallobeliiguin árrat proseassas. – Eaktuduvvo ahte doaibmaálggaheaddji addá boazodolliide vejolašvuoda searvat čielggadanbargui dan bokte ahte gokčá sin dárbbaslaš goluid.	Guoskevaš boazodoallobearit: – Orohagat main leat vuoigatvuodat dan areála siskkobeale mii evttohuvo regulerenguovlun ja/dahje mii geavahuvo geainnuide jna. galget álo váldojuvvot fárrui. – Siiddaiguin, maidda doaibma čuohcá njuolga, galgá váldit oktavuoda (gč. kategoriija 1, vuollelis). Dáid galgá váldit fárrui minddar go lea ovttaoavilvuohka das ahte orohat dat galgá duostut sin beroštumiid ollásit. Jus doaibmabidju čuohcá ovttaskas vuoigatvuodalažžii siiddas erenoamáš garrasit, de galgá dát leat mielde árvvoštallamis. – Orohagat/siiddat maidda doaibma čuohcá eahpenjuolga (gč. kategoriija 2, vuollelis), galget váldojuvvot fárrui konkrehta árvvoštallama vuodul. Galgá čilgejuvvot lea go árvvoštallojuvvon, ja movt lea árvvoštallojuvvon. Sámegiella: – Fágačielggadeaddji galgá, boazodoallofágalaš gelbbolašvuoda lassin, máhttit davvisámegiella dan mađe bures

Čoavddasánit	Kártema ja čielggadeami gáibádusat	Metoda ja ovdanbuktima spesifiseren
	Boazodoalu váikkuhusčielggadeapmi ii galgga gárvvistuvvot ovdal go guoskevaš boazodoallobeastit leat beassan geahčadit ja buktit mearkkašumiid daidda osiide main sii leat leamaš mielde. Áigemearri buktit máhcahemiid galgá leat unnimusat golbma vahkku ja galgá leat heivehuvvon áigodagaid ektui go boazodolliin lea stuora bargonoađi, nu go lea sohppojuvvon ovttasbargovugiid dáfus.	ahte ipmirda báikenamaid ja áigeguovdilis boazodoallobeastit, ja ferte máhttit čatnat dán máhtu vuogádahkii. Molssaeaktun galgá fágačielggadeaddji bivdit veahki dulkkas dahje eará sámegielat olbmossat geas lea relevánta boazodoallohárjaneapmi. Ákkastallamat: Boazodoallofáttá áigeguovdilis áššečuolmmaid dáfus galgá čilget movt "guoskevaš boazodoallobeastit" árvalusat (geahča bajábealde) leat gieđahallojuvvon.
Čielggadanguovlu	Defineret ja kártet areálaid maidda doaibma guoská njuolga ja eahpenjuolga.	Guoská areálaide gos boazodoalus leat geavahanvuoigatvuođat, juhkkajuovvon čuovvovaš kategorijaid mielde: - Areála gos bieggafápmorusttega fysalaš sisabahkken ja doaibma čuohcá njuolga boazodollii (ee. areálamassima, hehttehusaid ja garvima geažil). Areálat mat dušše guoskkahuvvot huksenmuttus, galget spesifiserejuvvo. - Areála gos boazodoallu váikkuhuvvo eahpenjuolga (omd. go guohtundeaddu lassána rádjaguovlluin ja mastanvárre lassána). - Olles jahkeáigodaga areála daidda boazodoallovttagaid dáfus maidda doaibmabidju guoská njuolgga.
Areáladilli ja sisabahkkemat.	- Čilget ja kvantifiseret guohtunmassimiid mat leat guoskevaš bieggafápmorusttegiid njuolgo váikkuhusat (gč. kategoriija 1, badjelis). - Čilget guoskevaš boazodoallobeastit árvvuid kategoriijas 1 ja 2, badjelis. - Jus vuhttojit nuppástusat doaibmadiliid dáfus, maid oalle sihkkarit sáhtta čilget dálkkádatrievdamiiguin mat juo leat dáhpáhuvvan, de galgá daidda kommenteret.	- Árvu ja váikkuhusat galget systematiserejuvvo dan Stáhta geaidnodoaimmahaga giehtagirjii V712 veršuvna vuodul mii gusto go váikkuhusčielggadeapmi álggahuvvo (p.t. veršuvna 2021) - Kategoriija 1 siskkobealde, badjelis, galgá čadahuvvot kárten mii sáhtta geavahuvvot relevánta doaimmaid konkrehta váikkuhusguorahallamiidda (guohtun, johtin, guottet, bálgan jna.). - Kategoriija 2 dáfus, badjelis, galget diehtovuodu ja analysaid dárkilisdiedut čielggaduvvot áššáiguoskevaš váikkuhusaid konkrehta ja vuodustuvvon árvvoštallamiin.

Čoavddasánit	Kártema ja čielggadeami gáibádusat	Metoda ja ovdanbuktima spesifiseren
		– Báikkálaš, vásáhusvuđot ja árbevirolaš máhttu galgá árvoštallojuvvot ovtas eará duđaštusaiguin. – Diehtujuohkin galgá ee. vižžojuvvot gustovaš areálageavahankárttain ja orohatplánain, ja duđaštuvvot/ ođasmahttojuvvot njuolgo gulahallamiin guoskevaš boazodoallobeliiguin. – Árvočilgehus galgá govvidit sihke areáladili ja areála geavaheami. – Galgá váldit oktavuođa Romssa ja Finnmárkku stáhtahálddašeddiin gulahallan dihte guovllu váldohástalusaid birra. – Jos váikkuhusčielggadusas leat stuora spiehkastaga gustovaš areálageavahankártta ektui, de galgá kártadieđuid juohkit guoskevaš orohagain (mas lea ovddasvástádus ođasmahttit kárttaid Eanadoalldirektoráhta mearriduvvon prosedyraid mielde).
Stáhtus – oppalaš váikkuhusat	– Identifiseret eará huksendoaibmabijuid mat leat áigeguovdilát boazodollui. – Čilget movt identifiserejuvvon doaibmabijut váikkuhit guoskevaš boazodoallobeliide. – Čilget áigeguovdilis doaimmaid guovllus ja eará noađuheami mii váikkuha boazodoalu ollislaš dillái, nugo vejolaš nuppástuvvan boraspidilli. – Galgá oanehaččat čilgejuvvot makkár rievdadusat leat leamaš manjás áiggis. Rievdadusaid viidodat ja šládja galgá leat dan mađe mihtilmas ahte dan vuodul sáhtta ipmirdit man muddui guoskevaš doalut girdet plánejuvvon doaibmabiju.	– "Áigeguovdilis boazodoalloovttadagat" leat dat maidda doaibmabidju čuohcá njuolga (gč. kategoriija 1, badjelis) dahje eahpenjuolga (gč. kategoriija 2, badjelis). – "Relevánta doaibmabijut" leat: Plánat plána- ja huksenlága vuodul dahje eará láhkamearrádusaid vuodul mat leat mearriduvvon ja/dahje čađahuvvon. Dása gullet maiddái plánejuvvon neahttarusttegat (dieđihan- dahje ohcanmutter). – "Relevánta aktivitehta" mearkkaša dan áiggi jagis goas lea boazodoallu guovllus, ja fáttmasta ee. dábalaš johtolaga, mohtorjohtolaga ja ealahusdoaimmaid. – Areálaid dáfus mat leat kategoriija 3:s, badjelis, galgá kárten čađahuvvot bajit dásis ja heivehuvvot oppalaš ja ollislaš resursadillái, ja deattuhit jahkodatdiliid kritihkalaš beliid.
Váikkuhuárvoštallan – doaibmabidju oktan infrastruktuurain	– Čoahkkáigeassit oanehaččat oppalaš máhtu mii juo gávdno daid deháleamos čuolmmaid birra mat guoskkahit ođđa	– Váikkuhusgráda mearriduvvo ja ovdanbuktojuvvo dan Stáhta geaidnodoaimmahaga giehtagirjji V712 veršuvnna olis mii gusto go

Čoavddasánit	Kártema ja čielggadeami gáibádusat	Metoda ja ovdanbuktima spesifiseren
	bieggafápmorusttegiid ja bohccuid/sámi boazodoalu gaskavuoda. - Čadahit váikkuhusčielggadeami mas čujuhit relevánta ja kártii merkejuvvon oasseguovlluide (kategoriija 1 ja 2, badjelis). - Njuolggo váikkuhusat galget fátmastit guohtuneatnamiid massima, hehttehusaid, muosehuhttimiid/garvimiid, doaibmahástalusaid ja váikkuhusaid daidda seamma dilálašvuodaide mat bohtet das go olmmošlaš doaimmat ja johtaleapmi lea lassána. - Eahpenjuolggo váikkuhusat guoskevaš boazodoallobeliide galget váldojuvvot mielde.	váikkuhusčielggadeami álggahuvvo (p.t. veršuvdna 2021). - Jus leat relevánta molssaeavttut, de galget dat buohtastahttojuvvot váldo-molssaeavttuin váikkuhusdási vuodul. - Doaibmahástalusovdamearkkat leat lassí resursageavaheapmi ealu čuovvuleapmái, áibmojohtolathehttehusat go čohkke bohccuid helikopteriin, ja jiekŋašlivgenvárta turbidnabládii. - Árvvoštallamiin galget leat mielde vejolaš váikkuhusat daidda doaluide maidda doaibmabidju ii váikkut njuolga, muhto mat fertejit heivehit doaimmaid. - Boazodoallováikkuhusaid árvvoštallama galgá veardidit dakkár fáttáid čielggademiiguin go "Sámi kulturdoaimmaheapmi ja árbevirolaš meahcásteapmi", "Kulturmuittut ja kulturbiras", "Olgunastin" ja "Meahcceealáhus".
Váikkuhusguorahallan – oppalaš váikkuhusat	Árvvoštallat movt guoskevaš boazodoalloovttadagat váikkuhuvvojit ollislaččat: - Guohtuneatnamiid massimat ja doaibmanoadit guhkit áiggi vuollái njuolggo váikkuhuvvon guovllus (kategoriija 1, badjelis). - Eambbo bajitdási árvvoštallan eahpenjuolggo váikkuhusaid hárrái (gč. kategoriija 2, badjelis) ja olles jahkemannolaga oppalaš noadi hárrái (gč. kategoriija 3, badjelis). - Dearvvašvuodabeavttuid bajitdási árvvoštallan, omd. bieggafápmorusttegiid psykososiála dilálašvuodát daid boazodoalloovttadagaid hárrái maidda doaibmabidju guoská njuolga.	- Oppalaš čuozašusaid váikkuhusárvvoštallan galgá dahkkojuvvot systemáhtalaččat, muhto ii skoválaččat nugo V712 dahje M 1941 árvo- ja váikkuhusráhkadus čájeha. - Vuordámušat ja eahpesihkarvuotta boahttevaš dálkkádatrivedamiid ektui (dán oktavuodas maiddái váikkuhusat guohtumiid ja guohtungeavaheami hárrái) galget digaštallojuvvot erenoamážit. - Dearvvašvuodaárvvoštallamat galget čujuhit stuorát álbmotvuodustuvvon dutkamušaide nugo SAMINOR 1, 2 ja 3. - Váikkuhusat mánáide ja nuoraide boazodoalus galget árvvoštallojuvvot.
Váidudeaddji ja buhtejeaddji doaibmabijut	Dán čuolmma dábálaš čielggadangáibádusa siskkobealde (gč. KU-láhkaásahusa § 23), deattuhit mii dárbbu čilget ja	Áigeguovdilis doaibmabijuid galgá digaštallat guoskevaš doalloovttadagaiguin, mat galget árvvoštallat daid.

Čoavddasánit	Kártema ja čielggadeami gáibádusat	Metoda ja ovdanbuktima spesifiseren
	árvoštallat vejolaš dálkkádatheivehandoaibmabijuid. – Galget árvoštallojuvvot doaibmabijut sihke huksen- ja doaibmaáigodahkii. – Čielggadeapmi galgá árvoštallat gávdnojit go buhtejeaddji doaibmabijut maiguin buorida boazodoalu gierdannávcca doaibmabiju ektui.	– Galgá oanehaččat árvoštallat doaibmabijuid vurdojuvvon váikkuhusa ja árvoštallojuvvon váikkuhusa ja vurdojuvvon goluid gaskavuoda. – Jus bođeš evttohus váidudeaddji doaibmabijuide mat spiehkastit árbevirolaš johtti boazodoalus, de galgá boahit hui čielgasit ovdan movt guoskevaš boazodoallobéalit árvoštallet dan.

Dearvuodaiguin

Erlend Bjerkestrand

Doaibmi juogushoavda

Erlend Sveen Finstad

Áššemeannudeaddji

Dohkkehuvvon NČE siskkáldas rutiinnaid ektui.